

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
OKRUŽNI PRIVREDNI SUD U BANJOJ LUCI
Broj: 57 0 Ps 138453 22 Ps
Banja Luka, 26.10.2022. godine

Okružni privredni sud u Banjaluci, sudija Ana Tomić Ignjatić, rješavajući u pravnoj stvari tužitelja "Asocijacija kompozitora – muzičkih stvaralaca" (AMUS) iz Sarajeva, Skenderpašina broj 1, Sarajevo, kojeg zastupaju punomoćnici iz Advokatske firme "Sajić" o.d. Banja Luka, advokati iz Banjaluke, protiv tuženog "MMI PROJECTS DEVELOPMENT" d.o.o. Banja Luka, Prvog Krajiškog korpusa broj 39, Banja Luka, kojeg zastupa punomoćnik Sanjin Kosić, advokat iz Banjaluke, radi zaštite autorskih prava i isplate autorske naknade, vrijednosti spora 9.039,57 KM, nakon zaključene glavne rasprave dana 23.09.2022.godine u prisustvu punomoćnika tužioca i punomoćnika tuženog, donio je dana 26.10.2022. godine, sljedeću

PRESUDU

Utvrđuje se da je tuženi „MMI PROJECTS DEVELOPMENT“ d.o.o. Banja Luka učinio povredu i kršenje autorskih muzičkih prava tužioca, i to korišćenjem i javnim saopštavanjem bez dozvole muzičkih djela iz repertoara čija prava ostvaruje i štiti tužilac na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Obavezuje se tuženi da tužiocu na ime neovlaštenog korišćenja autorskih muzičkih djela, bez saglasnosti tužioca, za vremenski period od 01.08.2019. godine do 29.07.2022. godine, na ime autorske naknade isplati ukupan iznos od 8.536,47 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana 29.07.2022. godine, pa do konačne isplate, u roku od 30 dana od dana donošenja presude, dok se zahtjev tužitelja koji se odnosi na plaćanje naknade u iznosu od 503,10 KM za period od 16.03.2020.godine do 11.05.2020.godine odbija kao neosnovan.

Obavezuje se tuženi da o svom trošku objavi ovu presudu u dnevnom listu „Dnevni avaz“, u roku od 15 dana od dana donošenja ove presude.

Obavezuje se tuženi da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.648,60 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od dana donošenja presude pa do konačne isplate, sve u roku od 30 dana od dana donošenja presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac je dana 13.04.2022.godine podnio tužbu protiv tuženog radi povrede autorskih prava i isplate autorske naknade koju temelji na Zakonu o autorskim i srodnim pravima BiH (Sl. gl. BiH br. 63/10-u daljem tekstu ZOASP), i na Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava (Sl.Gl.BiH br. 63/10- u daljem tekstu ZKOASP).

U tužbi traži da sud utvrdi da je tuženi učinio povredu i kršenje autorskih prava korištenjem i javnim saopštavanjem bez dozvole muzičkih dijela iz repertoara čija prava ostvaruje i štiti tužilac na teritoriji BiH te da obaveže tuženog da mu na ime neovlaštenog korištenja autorskih muzičkih dijela za period od 01.08.2019.godine do 31.03.2022.godine, na ime autorske naknade isplati iznos od 8.049,60 KM sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatama počev od 13.04.2022.godine, uz obavezu objave presude u dnevnom listu Dnevni Avaz, te naknadu troškova postupka.

Tužilac navodi da je organizacija koja je zakonom ovlaštena da obavlja kolektivnu zaštitu autorskih muzičkih prava na osnovu odredbe člana 6 Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava BiH, te rješenja Instituta za intelektualnu svojinu BiH broj Ip-03-47-5-12-06059/12VT od dana 21.06.2012.godine kojim je izdata dozvola za obavljanje tih poslova a predmetno rješenje je objavljeno u Službenom glasniku broj 55 od dana 17.07.2012.godine.

Kako je tužilac pravno lice koje ima status udruženja koje djeluje na cijeloj teritoriji BiH jedina je ovlaštena organizacija za kolektivno ostvarivanje autorskih muzičkih prava koja ima pravo da vrši naplatu naknada za korištenje autorskih muzičkih dijela svih domaćih i stranih autora. Tužitelj tvrdi da je član međunarodne mreže za kolektivno ostvarivanje autorskih prava te da uživa zakonom priznat monopol i zaštiti autorskih muzičkih prava domaćih i autora iz cijelog svijeta.

Kako je tuženi privredni subjekt koji pruža usluge hotelskog smještaja te da se njegovi smještajni kapaciteti, hotelske sobe smatraju prostorom u kojima se nalaze radio i tv emiteri putem kojih se javno saopštavaju autorska muzička dijela tužitelj smatra da je tuženi neovlašteno i bez dozvole tužioca vršio povredu autorskih prava i ekonomskih interesa tužioca. Iz opisanih razloga tužitelj se nekoliko puta obraćao tuženom sa zahtjevom za zaključenje ugovora o neisključivom postupanju prava korištenja autorskih muzičkih dijela, našto se tužitelj oglušio zbog čega tužitelj traži da se u postupku odredi visina naknade koju je tuženi dužan platiti za period od 01.08.2019.godine do 31.03.2022.godine, s tim što tužilac u tužbi naknadu traži u visini od 8.049,60 KM, na temelju odredbi Kolektivnog ugovora zaključenog između tužioca i Reprezentativnog udruženja, koji je objavljen u Službenom glasniku BiH broj 23 od 31.03.2017.godine.

U odgovoru na tužbu tuženi osporava osnov i visinu tužbenog zahtjeva navodeći da tuženi nije korisnik zaštićenih autorskih djela. Tuženi dodaje da tužilac može tražiti zaštitu autorskih prava samo za korištenje autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije, odnosno tužitelja, a ne za druga autorska prava čiji nosioci nisu članovi te organizacije, niti su zaštitu svojih autorskih prava povjerali tužitelju. Kako tužilac nije tuženom dostavio svoj repertoar, niti spisak autora i autorskih djela čija mu je zaštita povjerena, a kontrolu je vršio neovlašteno bez znanja i odobrenja tuženog, osporavajući čak i da hotelske sobe predstavljaju javni prostor, tuženi predlaže da sud tužbeni zahtjev odbije u cijelosti i tužitelja obaveže da tuženom nadoknadi troškove postupka.

Na pripremnom ročištu 29.07.2022.godine tužilac je proširio period za koji traži plaćanje naknade na ime neovlaštenog korištenja autorskih muzičkih djela, a u ostalom ostaje kod svih navoda iz tužbe, s tim što dodaje da je tužilac kao kolektivna organizacija ovlašten djelovati za račun svih autora, kako domaćih, tako i stranih, koji nisu upisanoj formi obavijestili tužitelja da ne žele svoja autorska prava štiti putem kolektivne organizacije. Tuženi ističe prigovor nedostatka pasivne legitimacije, te ističe da nije u materijalno-pravnom odnosu sa tužiteljem, zbog čega smatra da se na njega ne mogu primijeniti odredbe zaključenog kolektivnog ugovora sa Udruženjem hotelijera i restoratera u BiH.

Na ročištu za glavnu raspravu izvedeni su sledeći dokazi čitanjem: rješenje Instituta za intelektualnu svojinu Bosne i Hercegovine broj IP 03-47-5-12-06059/12VT od dana 21.06.2012. godine, zaključak o ispravci greške u Rješenju broj Instituta za intelektualnu svojinu Bosne i Hercegovine broj IP-03-47-5-12-06059/12VT od dana 21.06.2012. godine, dopis Instituta za intelektualnu svojinu Bosne i Hercegovine broj IP-03-47-5-04259/13 VT od dana 16.07.2013. godine, zapisnik o izvršenoj kontroli br. 1015/21, sa priloženim fiskalnim računom, od dana 02.09.2021. godine, zapisnik o izvršenoj kontroli br. 334/22, sa priloženim fiskalnim računom, od dana 08.03.2022. godine, izjašnjenje na zapisnik br. 01-31/22 od 18.03.2022. godine, poziv na zaključenje ugovora i pribavljanje dozvole za 10.03.2021. godine, sa povratnicom, posljednja opomena pred tužbu broj TM-176/22 od 23.03.2022. godine, kolektivni ugovor o uslovima za korištenje muzičkih djela u ugostiteljskim i smještajnim objektima u Bosni i Hercegovini sa tarifom odgovarajućih naknada, a koji je zaključen između tužioca i reprezentativnog Udruženja, te objavljen u objavljen u Službenom Glasniku Bosne i Hercegovine broj 23 od dana 31.03.2017. godine, izvod iz časopisa Strani pravni život Instituta za uporedno pravo – stranica 234, zapisnik o izvršenoj kontroli br. 616/22, sa priloženim fiskalnim računom, od dana 31.05.2022. godine, dopis tužioca – izjašnjenje na zapisnik br. 409-S/22 od 09.06.2022. godine, sa povratnicom, ispis sa web stranice www.booking.com, sa fotografijom sobe tuženog, pravilnik o postupku kategorizacije ugostiteljskih objekata i uslovima za određivanje kategorije i o postupku i uslovima za razvrstavanje hotela u podvrste RS, nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke i izjašnjenje po zapisniku broj 01-31/22 od 18.3.2022. godine.

Na ročištu za glavnu raspravu izveden je dokaz saslušanjem svjedoka S. S. i E. K. , te vještaka ekonomske struke Vuksan Aleksandra, nakon čega je tužilac uredio tužbeni zahtjev u pogledu visine autorske naknade čije plaćanje od tuženog traži i konačno uređenim zahtjevom tužilac traži naknadu u iznosu od 9.039,57 KM za period od 01.08.2019. godine do 29.07.2022. godine, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 29.07.2022. godine.

Cijeneći svaki dokaz zasebno i sve dokaze zajedno, saglasno odredbi člana 8 Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/09, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljnjem tekstu ZPP), sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Rješenjem Instituta za intelektualnu svojinu Bosne i Hercegovine broj IP 03-47-5-12-06059/12VT od dana 21.06.2012. godine „Asocijaciji kompozitora-muzičkih stvaralaca“ iz Sarajeva izdata je dozvola za kolektivno ostvarivanje prava autora muzičkih djela. Rješenjem Instituta za intelektualnu svojinu Bosne i Hercegovine broj IP 03-47-5-12-06059/12VT od dana 21.06.2012. godine „Asocijaciji kompozitora-muzičkih stvaralaca“ iz Sarajeva izdata je dozvola za kolektivno ostvarivanje prava autora muzičkih djela. Kao specijalizovano pravno lice, to jeste kao kolektivna organizacija, ista je sa Reprezentativnim udruženjem zaključila Kolektivni ugovor u vezi sa korišćenjem muzičkih djela emitovanjem koji je objavljen u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine broj 80/12.

Zaključkom o ispravci greške u Rješenju Instituta za intelektualnu svojinu Bosne i Hercegovine broj IP-03-47-5-00421/15VT od dana 20.01.2015. godine ispravljena je greška na način da su u preambuli i u tekstu obrazloženja Rješenja iza naziva „Asocijacija kompozitora-muzičkih stvaralaca“ izbrisane riječi „Bosne i Hercegovine“.

Dopis Instituta za intelektualnu svojinu Bosne i Hercegovine broj IP-03-47-5-04259/13 VT od dana 16.07.2013. godine, predstavlja tumačenje člana 18 Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava te je istim aktom pojašnjeno da Asocijacija kompozitora-muzičkih stvaralaca BiH- AMUS iz Sarajeva zastupa sve autore, kako one koji su sa njom sklopili ugovor tako i sve ostale domaće i inostrane autore kao i cjelokupan repertoar muzičkih dijela na području BiH. Imajući naprijed navedenu zakonsku odredbu u vidu, neosnovani su prigovori tuženog koji se tiču spiska autora čija prava štiti tužitelj, jer je pretpostavka čim je utvrđeno da je neki korisnika javno saopštavao neko autorsko muzičko djelo, da i prava tog autora štiti tužitelj. Tuženi nije tokom ovog postupka dokazivao da u svojim objektima pušta djela nekih autora čija prava ne štiti tužitelj, zbog čega je na temelju ove pretpostavke predviđene samim zakonom sud zaključio da su i djela koja je javno saopštavao tuženi, djela autora čija prava štiti autor.

Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, kao i Rješenjem o izdavanju dozvole za kolektivno ostvarivanje prava autora muzičkih djela, tužitelj je dobio status kolektivne organizacije sa dozvolom za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih dijela.

Kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnog prava znači ostvarivanje ovih prava za više autorskih dijela većeg broja autora zajedno, putem pravnih lica specijalizovanih samo za tu djelatnost. Budući da je tužitelju izdata dozvola za kolektivno ostvarivanje prava autora muzičkih dijela 21.06.2012. godine, koja mu prema dokumentaciji dostavljenoj u spisu nije oduzeta, tužitelj je aktivno legitimisan kao kolektivna organizacija da djeluje za račun svih autora (sa izuzetkom onih koji ne žele svoja prava ostvarivati na kolektivan način), što mu daje aktivnu legitimaciju da od svih korisnika pa tako i tuženog traži plaćanje autorske naknade.

Tužitelj predstavlja kolektivnu organizaciju koja okuplja reprezentativan broj autora u BiH i u tom smislu je ovlašten da potražuje naknadu autorskog prava od tužene, odnosno bilo kog korisnika autorskih muzičkih djela.

Autorska prava su regulisana Zakonom o autorskim i srodnim pravima BiH (Sl. gl. BiH br. 63/10-u daljem tekstu ZOASP), kojim zakonom su uređena prava autora na njihovim djelima iz oblasti književnosti, nauke i umjetnosti (autorsko pravo), prava izvođača, proizvođača fonogram, filmskih producenata, organizacija za radio difuziju, izdavača i proizvođača baza podataka na njihovim izvođenjima, fonogramima, videogramima, emisijama i bazama podataka (srodna prava). Ovim zakonom regulisana je i zaštita navedenih prava kao i njihovo ostvarivanje.

Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava (Sl. gl. BiH br. 63/10), regulisao je sadržaj i način kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava, organizacije za kolektivno ostvarivanje ovih prava, uslovi i postupak za davanje dozvole za kolektivno ostvarivanje prava, tarife i tarifni ugovori o visinama naknada za upotrebu autorskog djela i predmeta srodnih prava. Odredbom člana 2. navedenog zakona regulisano je kolektivno ostvarivanje autorskog prava, kao ostvarivanje ovog prava za više autorskih djela većeg broja autora zajedno posredstvom pravnih lica specijalizovanih samo za tu djelatnost koje imaju dozvolu Instituta za intelektualno vlasništvo BiH.

U konkretnom slučaju tužilac predstavlja pravno lice koje u smislu navedene odredbe osnovano radi kolektivnog ostvarivanja autorskog prava, i koje je rješenjem Instituta za intelektualno vlasništvo BiH od 21.06.2012. godine dobilo dozvolu za obavljanje navedene djelatnosti. Kolektivna organizacije je dužna

u skladu sa odredbom člana 24. ovog zakona sklopiti kolektivni ugovor sa reprezentativnim udruženjem korisnika autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije i ovim ugovorom određuju tarifa, osnovica za obračun i način primjene tarife, te uslovi za upotrebu autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije, rok i način plaćanja naknade, a odredbom člana 26. određeno je da korisnik autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije može bilo kada tražiti sklapanje ugovora o neisključivom prenosu prava za upotrebu tih djela prema važećem kolektivnom ugovoru.

Tužitelj se obratio tuženom poziv na zaključenje ugovora i pribavljanje dozvole za 10.03.2021. godine, sa povratnicom, kojim ga podsjeća na obavezu zaključenja ugovora o korištenju muzičkih djela, te napominje da su u postupku vršenja kontrola utvrdili da se unutar objekta Hotel Meriot, koji se nalazi u ulici Prvog Krajiškog korpusa broj 39, putem mehaničkih zvučnika emituje muzika. Ovim aktom tužitelj je pozvao tuženog na zaključenje ugovora kojim bi se regulisale obaveze prema zakonu, sa prijedlogom za dostavljanje izjašnjenja na zapisnike, te mu je ostavljen rok od 8 dana za zaključenje ugovora sa AMUS-om.

U skladu sa naprijed navedenim odredbama, te pozivima za zaključenje Ugovora tuženi nije kao korisnik, zaključio Ugovor o neisključivom ustupanju prava korišćenja muzičkih djela sa tužiocem u kojem bi posebno regulisali način i uslove plaćanja, niti je prema dokazima izvedenim u toku ovog postupka, pokušao tužitelju da se obrati sa prijedlogom za zaključenje tog ugovora, u kojem bi eventualno precizirali površinu objekata koje koristi tuženi, broj osoba koje može da primi i naknadu koju je po tom osnovu tuženi dužan platiti. Ova činjenica tuženog ne oslobađa obaveze plaćanja naknade, koja proizlazi direktno iz zakona.

Tuženi je, na primljeni zapisnik i poziv za zaključenje ugovora, odgovorio izjašnjenjem na zapisnik br. 01-31/22 od 18.03.2022. godine, u kojem navodi da je objekat na koji se odnosi poziv tužitelja dio franšizne mreže lanca hotela Marriott International, te da je zaključen ugovor o emitovanju ambijentalne muzike u hotelu. Međutim, uz ovaj akt, a niti tokom ovog postupka, tuženi nije izveo nijedan dokaz kojim bi potvrdio ove navode o postojanju ugovora sa bilo kim. Takođe tuženi navodi da se u Hotelu pušta samo ambijentalna muzika, međutim nema nikakvog dokaza u tom pravcu.

Tužilac ove navode tuženog nije prihvatio, nego mu je uputio i posljednju opomenu pred tužbu broj TM-176/22 od 23.03.2022. godine, u koju je sud takođe izvršio uvid, a na koju se tuženi nije očitovao.

Izvedeni su dokazi čitanjem Zapisnika o izvršenoj kontroli br. 1015/21, sa priloženim fiskalnim računom, od dana 02.09.2021. godine, Zapisnika o izvršenoj kontroli br. 334/22, sa priloženim fiskalnim računom, od dana 08.03.2022. godine, te Zapisnika o izvršenoj kontroli br. 616/22, sa priloženim fiskalnim računom, od dana 31.05.2022. godine, koji su sačinjeni na licu mjesta u objektu tuženog, i tom prilikom konstatovano da se u hotelu puštaju autorska muzička djela, te navedeno o kom autorskom djelu je riječ (02.09.2021.godine "By your side" u izvedbi Sade i 08.03.2022.godine "Diamonds" u izvedbi Rihanne, 31.05.2022.godine "Over and over" u izvedbi Ben Rector).

Zapisnici su sačinjeni na identičnom obrascu i uz svaki od njih je priložen maloprodajni fiskalni račun kao dokaz da je tog dana, koji je označen u zapisniku, neko od radnika tužitelja bio u objektu tuženog. Na temelju ovih zapisnika i fiskalnih računa, sud može zaključiti da je tog dana, označenog na zapisniku i u računu, neko od radnika tužitelja bio u Hotelu na lokaciji Prvog Krajiškog korpusa broj 39, koja je navedena u zaglavlju fiskalnog računa, a saglasna je i podacima o korisniku koji su ispunjeni na zapisniku

od istog dana. Na oba zapisnika konstatovano je da je lice koje je potpisalo zapisnik evidentiralo emitovanje muzike, te je konstatovano koja pjesma, kojeg izvođača se emitovala u momentu posjete radnika tužitelja, u Hotelu tuženog.

Niti jedan od zapisnika nije potpisan od strane korisnika, a iskazima saslušanih svjedoka je potvrđeno da prilikom posjeta radnici tužitelja ne obavještavaju prisutne radnike tuženog, da vrše kontrolu, nego im samo naknadno upute primjerak zapisnika radi izjašnjenja. Navode tuženog da je na ovaj način tužilac prekršio Zakon, te vršio poslove inspekcijuskog nadzora za koje nije nadležan, Sud nije mogao prihvatiti, jer je tužitelju kao kolektivnoj organizaciji zakonom dato ovlaštenje da vrši kontrole korištenja autorskih muzičkih djela. Tačno je da sam postupak vršenja kontrole nije propisan posebnim aktom, ali imajući u vidu da je objekat Hotela javno dostupna površina, radnici tužitelja nisu narušili privatnost nečijeg porodičnog doma, nego su faktički koristili usluge tuženog, konzumacijom pića u restoranu i tom prilikom konstatovali da li se u objektu pušta muzika i koja.

Svjedok S. S., direktor sektora za pravne i opšte poslove stručne službe AMUS-a, u okviru svojih poslovnih obaveza vrši kontrole korištenja autorskih muzičkih djela, objasnio je način vršenja kontrole koji je u skladu sa podacima unesenim u zapisnike o kontroli. Ovaj svjedok navodi da je prisustvovao kontroli u objektu tuženog i tom prilikom utvrdio da Hotel ima i ugostiteljski objekat, te sve druge podatke koje je konstatovao u zapisnicima. Prilikom kontrole je utvrdio o kojoj vrsti objekta se radi, broj sjedećih mjesta i putem aplikacije Shazam koju ima instaliranu na mobilnom telefonu, koja nakon par sekundi utvrdi o kojem muzičkom autorskom dijelu je riječ odnosno naziv dijela i ime izvođača, je utvrdio o kojem autorskom muzičkom djelu je riječ. Svjedok potvrđuje da je predmetno autorsko djelo evidentirano u bazi tužioca zbog čega je i podnesena tužba. Navodi da na dan kontrole nije obavješten tuženi, tek nakon vraćanja u sjedište tužitelja sačinjen je zapisnik i poslan tuženom. Svjedok pojašnjava da postoji svjetska baza dijela i svjetska baza autora u kojoj svjedok provjeri prema dobijenom nazivu dijela, ko je njegov autor, sa kojim procentom i kojem udruženju za zaštitu autorskih prava pripada.

Nakon izvršenog uvida u Zapisnik od 02.09.2021.godine, svjedok je konstatovao koje djelo je tom prilikom pušteno u objektu tuženog, kao i za zapisnike od 08.03.2022.godine i 31.05.2022.godine, te dodao da su ova djela zaštićena kod Kolektivnih organizacija iz Engleske i Amerike sa kojima tužitelj ima zaključene ugovore.

Svjedok E. K. radi u AMUS-u na radnom mjestu direktora sektora za emitovanje i reemitovanje, potvrđuje da je on lično vršio kontrolu u objektu tuženog, dva puta, što je potvrdio nakon uvida u zapisnike od 02.09.2021. i 08.03.2022.godine. Svjedok je potvrdio sadržaj predmetnih zapisnika, te pojasnio da prilikom vršenja posjete i kontrole nisu obavještavali predstavnike tuženog, nego su im naknadno poštom slali zapisnike. Svjedok navodi da je nakon svake kontrole, za djela koja su konstatovana na zapisniku, izvršena provjera u Svjetskoj bazi djela i potvrđeno da ta djela ulaze u repertoar za koja autorska prava štiti AMUS, bez obzira što su autori iz inostranstva, jer AMUS ima ugovore sa stranim kolektivnim organizacijama.

Nakon sačinjavanja zapisnika praksa je tužitelja da subjektu dostavi zapisnik radi izjašnjenja, što je tužilac uradio i kada je u pitanju zapisnik od 31.05.2022.godine, koji je upućen tuženom uz dopis tužioca – izjašnjenje na zapisnik br. 409-S/22 od 09.06.2022. godine, sa povratnicom.

Kolektivni ugovor o uslovima za korištenje muzičkih djela u ugostiteljskim i smještajnim objektima u Bosni i Hercegovini sa tarifom odgovarajućih naknada, zaključen između tužioca i reprezentativnog Udruženja, objavljen je u Službenom Glasniku Bosne i Hercegovine broj 23 od dana 31.03.2017. godine, i njime je utvrđena tarifa autorskih naknada, osnovica za obračun, način primjene, uslovi za korištenje autorskih dijela, okolnosti zbog kojih se visina uvećava, smanjuje ili oprašta, rok i način naplate, rješavanje tarifnih sporova i važenje ugovora.

U ovom ugovoru Udruženje hotelijera i restoratera u BiH legitimisalo se kao jedino udruženje hotelijera i restoratera registrovano za djelovanje na cijeloj teritoriji BiH. Ovim ugovorom predviđeni su i određeni popusti u zavisnosti od zone u kojoj se nalazi smještajni odnosno ugostiteljski objekat te su definisani bodovi na osnovu kojih se određuje naknada za korištenje muzičkih dijela u sobama, u zavisnosti od broja soba te u zavisnosti od kategorije hotela kao i načina obračuna naknade za ugostiteljske objekte u sklopu hotela.

Izvod iz časopisa Strani pravni život Instituta za uporedno pravo, konkretno stranica 234., koju je kao dokaz izveo tužilac, predstavlja obrazloženje odluke Evropskog suda pravde donesene u predmetu SGAE protiv RAFAEL HOTELES, gdje je konstatovano da postoji javno saopštavanje u slučaju kada Hotel svojim gostima distribuira po sobama televizijski signal, tj. omogućava gledanje televizije u sobama. Kako hoteli naplaćuju usluga snabdijevanja televizijskim signalom kroz naplatu svoje osnove usluge, ta dodatna usluga ima uticaj na kategorizaciju hotela, a samim tim i cijene prenoćišta. Iz navedenog razloga odluka je Suda pravde da u hotelima dolazi do povećanja prihoda zbog činjenice da svojim korisnicima omogućavaju gledanje televizije u sobama, zbog čega takvo postupanje ima karakter javnog saopštavanja.

Izvršen je uvid u odštampani ispis sa web stranice www..., sa fotografijom sobe tuženog, kojom je potvrđena nesporna činjenica da se u hotelu koji je u vlasništvu tuženog, u sobama koje se nude gostima hotela, nalaze televizori.

Pravilnikom o postupku kategorizacije ugostiteljskih objekata i uslovima za određivanje kategorije i o postupku i uslovima za razvrstavanje hotela u podvrste RS, regulisan je način raspoređivanja hotela u kategorije, te parametri na temelju kojih se vrše kategorizacije, gdje je prema kategoriji hotela tuženog jasno da je predviđeno posjedovanje televizora u smještajnim jedinicama, što uostalom tokom ovog postupka nije bilo sporno.

Stranka je stvarno legitimisana ako je učesnik materijalno pravnog odnosa iz koga je nastala parnica. Prema tome, tužilac je aktivno legitimisan ako je nosilac prava koje je predmet spora, a tuženi je pasivno legitimisan ako na njemu leži obaveza koja odgovara tom pravu. Tužitelj sa tuženim nikada nije zaključio ugovor o neisključivom ustupanju prava korištenja muzičkih dijela te su u tom smislu tačni navodi tuženog da on sa tužiteljem nije zasnovao obligacioni odnos zaključenjem posebnog ugovora kojim bi regulisao visinu naknade niti način plaćanja autorske naknade.

Međutim, Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, kao i Rješenjem o izdavanju dozvole za kolektivno ostvarivanje prava autora muzičkih djela, tužitelj je dobio status kolektivne organizacije sa dozvolom za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih dijela.

Kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnog prava znači ostvarivanje ovih prava za više autorskih dijela većeg broja autora zajedno, putem pravnih lica specijalizovanih samo za tu djelatnost. Budući da je

tužitelju izdata dozvola za kolektivno ostvarivanje prava autora muzičkih dijela 21.06.2012.godine, koja mu prema dokumentaciji dostavljenoj u spisu nije oduzeta, tužitelj je aktivno legitimisan kao kolektivna organizacija da djeluje za račun svih autora (sa izuzetkom onih koji ne žele svoja prava ostvarivati na kolektivan način), što mu daje aktivnu legitimaciju da od svih korisnika pa tako i tuženog traži plaćanje autorske naknade.

Tužitelj predstavlja kolektivnu organizaciju koja okuplja reprezentativan broj autora u BiH i zastupa repertoar od oko 5.200 muzičkih djela i u tom smislu je ovlašten da potražuje naknadu autorskog prava od tuženog, i ne mora da bi dokazao svoju aktivnu legitimaciju u ovom predmetu dokazivati da li je i sa kojim brojem autora zaključio ugovore o predstavljanju, zbog čega su neosnovani navodi tuženog u tom pravcu. Tužitelj nije ograničen spiskom autora koji sa njim imaju zaključene ugovore u smislu da samo za te autore ima pravo na kolektivan način ostvarivati zaštitu prava jer kao što je objašnjeno, članom 18. Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava propisana je pretpostavka kolektivnog ostvarivanja prava, dakle Zakonom je uređeno da postoji pretpostavka da je kolektivna organizacija, u okviru vrste prava i vrste djela za koje je specijalizirana, ovlaštena da djeluje za račun svih autora, te je dužna sve autore koji je nisu obavijestili da će svoja prava ostvarivati na individualan način, tretirati ravnopravno sa autorima koji su s njom sklopili ugovor. Ovim Zakonom regulisan je odnos autora i kolektivne organizacije, na opisani način, zbog čega su neosnovani prigovori tuženog da tužilac nije dokazao sa kojim to sve autorima ima zaključene ugovore, kada stoji pretpostavka da tužitelj kao kolektivna organizacija štiti prava svih autora koji ga nisu obavijestili u pisanoj formi da ne žele svoja prava ostvarivati na kolektivan način.

Autorska prava su regulisana Zakonom o autorskim i srodnim pravima BiH (Sl. gl. BiH br. 63/10-u daljem tekstu ZOASP), kojim zakonom su uređena prava autora na njihovim djelima iz oblasti književnosti, nauke i umjetnosti (autorsko pravo), prava izvođača, proizvođača fonogram, filmskih producenata, organizacija za radio difuziju, izdavača i proizvođača baza podataka na njihovim izvođenjima, fonogramima, videogramima, emisijama i bazama podataka (srodna prava). Ovim zakonom regulisana je i zaštita navedenih prava kao i njihovo ostvarivanje.

Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava (Sl. gl. BiH br. 63/10), regulisao je sadržaj i način kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava, organizacije za kolektivno ostvarivanje ovih prava, uslovi i postupak za davanje dozvole za kolektivno ostvarivanje prava, tarife i tarifni ugovori o visinama naknada za upotrebu autorskog djela i predmeta srodnih prava. Odredbom člana 2. navedenog zakona regulisano je kolektivno ostvarivanje autorskog prava, kao ostvarivanje ovog prava za više autorskih djela većeg broja autora zajedno posredstvom pravnih lica specijalizovanih samo za tu djelatnost koje imaju dozvolu Instituta za intelektualno vlasništvo BiH.

U konkretnom slučaju tužilac predstavlja pravno lice koje u smislu navedene odredbe osnovano radi kolektivnog ostvarivanja autorskog prava, i koje je rješenjem Instituta za intelektualno vlasništvo BiH od 21.06.2012. godine dobilo dozvolu za obavljanje navedene djelatnosti. Kolektivna organizacije je dužna u skladu sa odredbom člana 24. ovog zakona sklopiti kolektivni ugovor sa reprezentativnim udruženjem korisnika autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije i ovim ugovorom određuju tarifa, osnovica za obračun i način primjene tarife, te uslovi za upotrebu autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije, rok i način plaćanja naknade, a odredbom člana 26. određeno je da korisnik autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije može bilo kada tražiti sklapanje ugovora o neisključivom prenosu prava za upotrebu tih djela prema važećem kolektivnom ugovoru.

Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava regulisano je zaključivanje kolektivnih ugovora sa reprezentativnim udruženjem korisnika autorskih dijela na osnovno prethodno obavljenih pregovora te je definisano da se reprezentativnim udruženjem smatra ono udruženje koje na teritoriji BiH predstavlja većinu korisnika u oblasti određene djelatnosti.

Bez obzira da li je tuženi član Udruženja hotelijatera i restoratera BiH, imajući u vidu da ovo udruženje ima 360 članova, ovo udruženje ima status reprezentativnog udruženja u smislu odredbe člana 24 Zakona o kolektivnom ostvarivanju prava te se utvrđena tarifa, osnovica za obračun i način primjene tarife primjenjuje i na tuženog kao korisnika.

Tužitelj je između ostalog ovlašten da vrši naplatu naknade za korištenje autorskih dijela kao kolektivna organizacija u smislu odredbe člana 3 Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava tako da od tuženog u smislu odredbe člana 157 Zakona o autorskom i srodnim pravima, može tražiti odštetu u obimu koji odgovara ugovorenoj ili uobičajenoj naknadi za zakonito korištenje djela ili predmeta srodnih prava određene vrste.

Sud nalazi da je tužitelj dokazao da su povrijeđena autorska prava korištenjem i javnim saopštavanjem bez dozvole muzičkih dijela iz repertoara čija prava ostvaruje i štiti tužilac.

Tuženi je korisnik koji pruža usluge smještaja u hotelskim sobama, u kojima korištenjem tv i radio prijemnika dolazi do javnog saopštavanja autorskih muzičkih dijela jer hotelske sobe kao takve predstavljaju javni prostor a radio i tv uređaji se smatraju javnim prenosnikom signala što znači da je omogućavanjem emitovanja i javnog saopštavanja autorskih muzičkih dijela bez obavještanja i dozvole autora, tuženi povrijedio autorska prava autora muzičkih dijela. Pored činjenice da pruža usluge hotelskog smještaja, tuženi u svom objektu posjeduje i restoran i kafe bar što predstavlja poseban osnov za uvećanje nakande koju je dužan platiti.

Imajući napred navedeno u vidu sud je utvrdio povredu i kršenje autorskih prava u smislu odredbe člana 156 stav 1 tačka A Zakona o autorskim i srodnim pravima, jer tuženi nije dokazao da je imao dozvole autora muzičkih dijela a niti se može prihvatiti njegova tvrdnja da u objektu pušta samo ambijentalnu muziku, kada su radnici tužitelja prilikom tri posjete konstatovali koja djela su se sa uređaja puštala u kafe baru, a u sobama posjeduje tv uređaje sa kojih korisnici mogu bez ograničenja puštati muziku.

Pored prava na utvrđivanju učinjene povrede nosilac autorskog prava ima pravo na naknadu štete u smislu odredbe člana 157 ZOASP koja se prema odredbi istog člana u stavu 2 određuje u obimu koji odgovara ugovorenoj ili uobičajenoj naknadi za zakonito korištenje djela.

U tom smislu tužitelj je vještačenjem po vještaku ekonomske struke upravo dokazao koja je to ugovorena, odnosno uobičajena naknada za zakonito korištenje djela kada je u pitanju korisnik registrovan za smještaj gostiju, odnosno hotel kao što je tuženi, koji posjeduje i restoran.

Naime vještak je obračunao visinu naknade koju je tuženi dužan platiti za navedeni vremenski period uzimajući u obzir Kolektivni ugovor o neisključivom prenosu prava zaključen sa reprezentativnim udruženjem, koji je bio na snazi ili se primjenjivao u tom periodu, te na temelju podataka o smještajnim kapacitetima tuženog te dodatnim uslovima za uvećanje naknade.

Zaključeni kolektivni ugovor vještaku ekonomske struke služio je kako bi izvršio, u skladu sa zadatkom datim od strane tužitelja obračun ugovorene a istovremeno uobičajene naknade za zakonito korištenje autorskih dijela zbog čega nije od značaja činjenica da li je tuženi bio član reprezentativnog udruženja imajući u vidu da njegova obaveza plaćanja naknade proizlazi iz samog Zakona o autorskom i srodnim pravima, kao vid naknade štete.

Tuženi nije iskoristio mogućnost da sa tužiteljem zaključi ugovor o neisključivom prenosu prava za korištenje autorskih dijela u smislu odredbe člana 26 ZKOAS, niti je pristao na zaključenje sudske nagodbe zbog čega su neosnovani njegovi navodi koji se odnose na visinu određene naknade, imajući u vidu da nije iskoristio mogućnost da visinu te naknade prilagodi odnosno smanji.

Vještak ekonomske struke jasno je definisao parametre na temelju kojih je obračunao naknadu, te uzeo u obzir broj hotelskih soba kojima raspolaže tuženi, te činjenicu da u objektu radi restoran i caffè bar , te je zaključak vještaka ekonomske struke Vuksan Aleksandra o visini naknade po svakom pojedinom mjesecu sud prihvatio kao pravilan i mjerodavan.

Tuženi takođe nije precizirao u kom periodu nije radio zbog covida, međutim činjenica da je u određenom periodu na teritoriji Republike Srpske i Bosne i Hercegovine na snazi bila mjera zabrane rada hotela, pa čak i restorana i kafića, je opštepoznata budući da su i radnici tužitelja pojasnili da u vrijeme covida nisu išli u kontrole niti pozivali na zaključenje ugovora.

Prigovori tužene koji se odnose na 2020 godinu i nemogućnost rada zbog proglašenog vanrednog stanja osnovani su samo u dijelu koji se odnosi na period zabrane rada i to od 16.03.2020. godine do 11.05.2020.godine, odnosno za period od dva mjeseca. U označenom periodu tuženom je bio zabranjen rad, te je bezpredmetan zahtjev tužitelja za plaćanje naknade koji se zasniva na pretpostavci da je tuženi korisnik koji pruža usluge smještaja u hotelskim sobama, te ugostiteljske usluge u restoranu ili kafe baru, u kojima korištenjem tv i radio prijemnika dolazi do javnog saopštavanja autorskih muzičkih dijela, ako je tuženom u tom periodu bio zabranjen rad i nije pružao navedene usluge.

Dakle zahtjev tužitelja koji se odnosi na plaćanje naknade za period od dva mjeseca u 2020. godini u kojem tužena nije obavljala registrovanu djelatnost, odbijen je kao neosnovan (u iznosu od 430,00 KM)

Imajući naprijed izneseno u vidu, kako nije izvršio svoje zakonom predviđene obaveze, sud je donio odluku da je tuženi povrijedio autorska prava koja ostvaruje tužitelj kao kolektivna organizacija te da je u tom smislu dužan isplatiti tužitelju naknadu u ukupnom iznosu od 8.536,47 KM.

Odluku o zakonskoj zateznoj kamati sud je donio u skladu sa odredbom člana 277. Zakon o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“ br. 17/93, 3/96, 39/03, 74/04 - u daljem tekstu ZOO), kojim je propisano da dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze, duguje, pored glavnice i kamatu, a odredbom člana 324 ZOO-a, propisano je da dužnik dolazi u docnju kada ne ispuni obavezu u roku određenom za ispunjenje i istu je dosudio od dana 29.07.2022. godine, kada je tužitelj konačno uredio zahtjev u pogledu kako perioda na koji se potraživanje odnosi tako i u pogledu osnova za plaćanje jer je u postupku utvrđeno da tužitelj nije ispostavljao račune, tako da tuženi nije mogao pasti u docnju sa izmirenjem ovih obaveza prije nego je tužitelj tražio njihovo plaćanje u određenom iznosu, a sve u skladu sa zahtjevom tužitelja.

Na osnovu odredbe člana 156, stav 1, tačka i) Zakona o autorskim i drugim srodnim pravima sud je obavezao tuženog da o svom trošku izvrši objavu presude u dnevnom listu „Dnevni Avaz“.

Odluku o troškovima postupka sud je donio u skladu sa čl. 386. ZPP-a i Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad advokata (Sl.gl.RS 68/05) a isti se odnose na troškove zastupanja tužitelja po punomoćniku advokatu u iznosu od 1.848,60 KM (sastav opomene prije podnošenja tužbe-80 bodova, tužbe 160 bodova, zastupanje na 2 održana ročišta po 160 bodova, uvećano za paušal 25%, nagrada za vrijeme 3 sata – 90 bodova, sve uvećano za PDV 17%), te troškova vještačenja u iznosu od 400,00 KM, taksa na tužbu u iznosu od 200,00 KM i takse na presudu u iznosu od 200,00 KM, što ukupno iznosi 2.648,60 KM. Sud je smatrao da tužitelj nije uspio samo sa neznatnim dijelom zahtjeva, zbog čega je tuženu obavezao da tužitelju nadoknadi utvrđene troškove postupka.

Na osnovu svega navedenog odlučeno je kao u izreci ove presude.

SUDIJA
Ana Tomić-Ignjatić

PRAVNA POUKA:

Protiv ove presude dozvoljena je žalba Višem privrednom sudu Banjaluka, u roku od 15 dana od dana prijema presude, a putem ovog suda.